

Voortgangsrapportage huisvesting vergunninghouders 2021 (tweede helft) – 2022 (eerste helft)

Inleiding

Taakstelling huisvesting vergunninghouders

Het Rijk legt aan de gemeenten per half jaar een taakstelling op voor het huisvesten van vergunninghouders (asielzoekers met een verblijfsstatus). Na het verkrijgen van een vergunning moeten deze vergunninghouders binnen 12 weken een woning krijgen in de gemeente waaraan zij door het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) gekoppeld zijn. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het voldoen aan deze taakstelling. Gedeputeerde Staten houden interbestuurlijk toezicht (IBT) op het realiseren van deze taakstelling. Bij het uitvoeren van het toezicht wordt de IBT-interventieladder gehanteerd die landelijk tussen Rijk, IPO en VNG is afgesproken. Meer informatie over de interventieladder en het IBT-beleidskader is te vinden op onze [webpagina](#).

Interbestuurlijk toezicht en voortgangsrapportage

Sinds september 2017 worden de beoordelingen op de IBT-kaart op de [website van de provincie Utrecht](#) gepubliceerd. Deze kaart bevat informatie over de beoordelingen van alle beleidsvelden van IBT, waaronder huisvesting vergunninghouders. De toezichtbrieven (met een motivering van de beoordeling) die na de halfjaarlijkse IBT-beoordeling naar de colleges van BenW in de provincie Utrecht worden gestuurd, worden ook op de IBT-kaart gepubliceerd. Op deze kaart kunt u in één oogopslag zien hoe de gemeenten presteren op de domeinen waar IBT toezicht op houdt. Naast de meest actuele beoordelingen, vindt u op de website ook de beoordelingen van de voorgaande periodes.

Deze voortgangsrapportage huisvesting vergunninghouders rapporteert over de tweede helft van 2021 en de eerste helft van 2022 (ijkpunten 1 januari 2021 en 1 juli 2022). Na de landelijke structurele verhoging van de taakstelling vanaf begin 2021 hebben de gemeenten in de eerste helft van 2021 (2021-1) een forse achterstand op de huisvesting opgelopen. Deze achterstanden werden vanaf de tweede helft van het jaar (2021-2) geleidelijk ingelopen, maar de gemeenten hebben nog steeds grote moeite met het huisvesten van vergunninghouders.

Realisatie provinciale taakstelling 2021-2 en 2022-1

In de onderstaande tabel staan de wettelijke taakstellingen en de realisatiecijfers van de provincie Utrecht. In de tweede helft van 2021 (2021-2) was de provinciale taakstelling 854 vergunninghouders. De achterstand uit voorgaande taakstellingsperioden was 529 vergunninghouders. De totaalopgave (taakstelling plus achterstand) voor 2021-2 was dus 1383 vergunninghouders.

Periode	Provinciale taakstelling	Achterstand uit vorige perioden	Totaalopgave: Provinciale taakstelling plus achterstand uit vorige perioden	Taakstelling gerealiseerd	Taakstelling gerealiseerd %	Totaalopgave gerealiseerd %
2021-2	854	529	1383	917	107%	66%
2022-1	780	466	1247	832	107%	67%

Op de peildatum van 1 januari 2022 hadden de Utrechtse gemeenten in totaal 917 vergunninghouders gehuisvest. De totale achterstand op de huisvesting op 1 januari 2022 was 466 vergunninghouders. De achterstand is daarmee afgenomen ten opzichte van de peildatum van 1 juli 2021. De taakstelling voor 2022-1 was 780 vergunninghouders. De totaalopgave kwam daarmee op 1247 vergunninghouders. Het realisatiepercentage van de totaalopgave van beide perioden is zo goed als gelijk.

Beoordelingen 2021-2 en 2022-1

In de onderstaande tabel staat de inschaling van de gemeenten op de interventieladder over de taakstellingsperiode 2021-2 en 2022-1.

Gemeente	Trede 2021-2	Trede 2022-1
Amersfoort	Trede 2	Trede 2
Baarn	Trede 1	Trede 1
Bunnik	Trede 2	Trede 2
Bunschoten	Trede 2	Trede 2
De Bilt	Trede 1	Trede 1
De Ronde Venen	Trede 1	Trede 1
Eemnes	Trede 2	Trede 1
Houten	Trede 2	Trede 2
IJsselstein	Trede 2	Trede 2
Leusden	Trede 2	Trede 3
Lopik	Trede 1	Trede 1
Montfoort	Trede 2	Trede 2
Nieuwegein	Trede 1	Trede 1
Oudewater	Trede 1	Trede 1
Renswoude	Trede 1	Trede 2
Rhenen	Trede 1	Trede 2
Soest	Trede 2	Trede 1
Stichtse Vecht	Trede 3	Trede 2
Utrecht	Trede 2	Trede 3
Utrechtse Heuvelrug	Trede 2	Trede 2
Veenendaal	Trede 1	Trede 2
Vijfheerenlanden	Trede 1	Trede 2
Wijk bij Duurstede	Trede 2	Trede 2
Woerden	Trede 2	Trede 1

Woudenberg	Trede 2	Trede 1
Zeist	Trede 2	Trede 1

Gemeentelijke taakstellingsrealisatie huisvesting vergunninghouders, 2021-2 en 2022-1. De treden van de IBT-interventieladder zijn weergegeven als zijnde: trede 1 (groen), trede 2 (oranje), trede 3 (rood).

Beoordeling 2021-2

Van de Utrechtse gemeenten staan 10 gemeenten op trede 1 van de interventieladder. Verder staan 15 gemeenten op trede 2 van de interventieladder en staat 1 gemeente op trede 3. De taakstelling voor de periode van 2021-2 was lager dan de periode daarvoor, maar door een opgebouwde achterstand was de totaalopgave hoog.

Beoordeling 2022-1

Van de Utrechtse gemeenten staan 11 gemeenten op trede 1 van de interventieladder, en 13 gemeenten op trede 2 van de interventieladder. 2 gemeenten staan op trede 3 van de interventieladder. Deze beoordelingsperiode staat er 1 gemeente méér op trede 1 van de interventieladder en minder gemeenten op trede 2 dan in de voorgaande periode; wel is er een extra gemeente op trede 3 ingeschaald. De gemeenten op trede 2 van de interventieladder worden actief gemonitord. Verder worden er met de gemeenten op trede 3 toezichtgesprekken ingepland in het najaar van 2022, zowel bestuurlijk als ambtelijk.

Op verzoek van de landelijke regering worden in het kader van de versteviging van het interbestuurlijk toezicht alle gemeenten die achterlopen in de huisvesting, of die op trede 2 of hoger zijn ingeschaald, ambtelijk en/of bestuurlijk gemonitord. Dit kan ook betekenen dat gemeenten die op trede 1 van de interventieladder zijn ingeschaald, maar achterlopen op de huisvesting, worden gemonitord. Omdat de huisvesting van vergunninghouders afhankelijk is van meerdere partijen en het goed verlopen van samenwerkingen is de toepassing van maatwerk hierbij essentieel.

Huisvestingsactie Gemeente Utrecht

De gemeente Utrecht is voor de periode 2022-1 op trede 3 (actief toezicht) van de interventieladder geplaatst. De gemeente had in de eerste helft van 2022 een achterstand op de huisvesting vergunninghouders opgebouwd die groter was dan de voorgaande taakstelling. Conform het beleidskader leidt dit tot een opschaling op de interventieladder. In de zomer van 2022 heeft de gemeente Utrecht een versnelling van de huisvesting gestart waarbij tijdelijk alle vrijgekomen sociale huurwoningen aan statushouders aangeboden zijn. Met deze actie heeft de gemeente ondertussen haar volledige achterstand op de huisvesting ingelopen en wordt verwacht dat de taakstelling over 2022-2 ook wordt gehaald. Bij het volgende toetsmoment (1 januari 2023) wordt bekeken hoe het dan staat met de huisvesting van vergunninghouders en of wellicht afschaling op de interventieladder mogelijk is. Inmiddels zijn er ook andere gemeenten die een dergelijke versnellingsactie gestart zijn (Amersfoort) of onderzoeken of deze mogelijk is.

Terugblik op de afgelopen toezichtperioden (2021-2, 2022-1)

De afgelopen toezichtperioden hebben in het teken gestaan van de opvangcrisis bij het COA, dat in de zomer 2022 een hoogtepunt bereikte, waardoor dagelijks honderden asielzoekers buiten de poorten van het opvang- en aanmeldcentrum in Ter Apel de nacht moesten doorbrengen. Al maanden daarvoor luidde het COA de noodklok omdat de opvangcentra vol dreigde te raken. Deze crisis wordt (mede) veroorzaakt door de achterstanden in het huisvesten van vergunninghouders: vergunninghouders die nog in asielopvang zitten (maar daar niet langer horen omdat zij recht hebben op een woning) houden bedden bezet die nodig zijn voor asielzoekers.

Herverdeling Utrechtse Heuvelrug

In het najaar van 2021 zijn de Utrechtse gemeenten aan de Provinciale Regietafel Migratie en Integratie (PRT) gekomen tot een herverdelingsactie van vergunninghouders gekoppeld aan de gemeente Utrechtse Heuvelrug. In het asielzoekerscentrum te Leersum zijn honderd extra opvangplekken gerealiseerd. In ruil daarvoor worden er gedurende zes taakstellingperiodes 10 vergunninghouders per periode (in totaal 60 vergunninghouders) in mindering gebracht op de taakstelling van Utrechtse Heuvelrug. De 25 overige Utrechtse gemeenten nemen deze vergunninghouders van Utrechtse Heuvelrug over. In de eerste helft van 2022 was de eerste herverdeling. De herverdeling zal in totaal zes taakstellingsperiodes worden uitgevoerd.

Versnellingsacties COA en VRU

Gezien het feit dat er een groot aantal vergunninghouders nog in de azc's verbleef, en dit de doorstroom bemoeilijkte, heeft het COA in april 2022 aan gemeenten gevraagd vergunninghouders die nog in de opvang zitten zo snel mogelijk te huisvesten. Dit kon door regulier te huisvesten, zelf accommodatie te regelen of door het COA de accommodatie te laten regelen. In deze laatste twee gevallen ging het niet om huisvesting in formele zin, maar uitplaatsing van vergunninghouders in accommodaties (denk aan hotels of vakantieparken) in afwachting op definitieve huisvesting. De meeste gemeenten hadden aangegeven te kiezen om het COA de accommodatie te laten regelen. Slechts een paar gemeenten hebben de vergunninghouders zelf versneld gehuisvest. Onder deze groep viel Leusden, wat twee gezinnen in een hotel heeft gehuisvest.

Afgelopen zomer zijn de veiligheidsregio's eveneens een versnellingsactie voor de huisvesting van vergunninghouders gestart. Binnen de provincie Utrecht heeft de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) deze actie gecoördineerd, met als doel om binnen 6 weken 828 vergunninghouders versneld te huisvesten binnen de Utrechtse gemeenten. Deze versnellingsactie heeft het proces wel versneld, maar is niet volledig behaald.

Versteviging van het interbestuurlijk toezicht huisvesting vergunninghouders

In meerdere bestuurlijke overleggen met portefeuillehoudende gedeputeerden van alle provincies heeft de minister voor VRO verzocht het interbestuurlijk toezicht op de gemeenten voor de huisvesting van vergunninghouders aan te scherpen. Dit verzoek moet zorgen voor verdere verlichting van de druk op de asielopvang. De provincie Utrecht heeft haar toezicht verder verstevigd op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. Verder is ook gekeken naar het juridische proces rondom 'indeplaatsstelling' (het overnemen van de wettelijke taak van gemeenten) en de toepassing hiervan. Ook is de provincie Utrecht intensiever contacten gaan leggen met de andere provincies om samen ervaringen te delen.

Reeds voorafgaand aan de verstevigingsoproep van het Rijk werd het toezicht steviger ingevuld. De realisatiecijfers van gemeenten worden dagelijks bijgehouden om een oplopende achterstand zo snel mogelijk te signaleren. Wanneer de achterstand op de huisvesting oploopt of te lang duurt, wordt de gemeente daar ambtelijk op aangesproken. Als de achterstand niet wordt ingelopen, wordt er bestuurlijk contact gelegd. Dit contact vindt nu eerder in het toezichtproces plaats ten opzichte van voorgaande toezichtperiodes. Bij de verstevigde toezichtrol wordt wel vastgehouden aan de interventieladder. Bij alle toezichtbrieven van 2022-1 is een toelichting meegestuurd met de toepassing van de interventieladder op de huisvesting van vergunninghouders.

Samenwerking met het Kansenmakersteam en programma Versnelling Woningbouw

Binnen de provincie zijn er meerdere afdelingen die zich bezighouden met de huisvesting van vergunninghouders. Eén hiervan is het Kansenmakersteam. In het [gezamenlijk bod van de Utrechtse](#)

[PRT aan het Rijk](#) dat op 25 februari 2022 is aangeboden brengen de provincie, de gemeenten en de woningcorporaties de mogelijkheden en initiatieven op het gebied van asielopvang en huisvesting van vergunninghouders in beeld.

Het Utrechtse Kansmakersteam is een actieve partij in het realiseren van een duurzame en toekomstbestendige asielketen. Dit team is een initiatief van de regio Utrecht, de regio Amersfoort en de provincie. Het Kansmakersteam ondersteunt de Utrechtse gemeenten bij het realiseren van de opvang- en huisvestingsopgaven door te helpen belemmeringen weg te nemen bij initiatieven. Ook biedt het team hulp bij het vinden en realiseren van kansen. Dit doet zij bijvoorbeeld door nieuwe locaties aan te dragen, verschillende partijen met elkaar in verbinding te brengen en ondersteuning te bieden bij subsidieaanvragen. Het team heeft dus een belangrijke faciliterende en aanjagende rol binnen de gehele regionale asielketen.

Het Kansmakersteam heeft als doel de asielketen te verlichten door:

- Op korte termijn asielopvang te realiseren om het COA te ontlasten, waarbij kleinschaligheid als kans wordt gezien;
- Een provinciaal plan op te stellen voor de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen om hiermee de toekomst van de asielopvang binnen de provinciegrenzen vorm te geven;
- De huisvestingsopgave, waarbinnen wordt gezocht naar oplossingen om invulling te kunnen geven aan de sterk verhoogde taakstelling voor de huisvesting van vergunninghouders, te versnellen (en hiermee de druk op de asielopvang te verlichten).

Vanuit de provincie werkt het Kansmakersteam nauw samen met het provinciaal programma Versnelling Woningbouw, om samen met gemeenten tot oplossingen te komen voor het huisvestingsvraagstuk. Bovenstaande ambities worden uitgebreid behandeld in het gezamenlijk Utrechts Bod. Dit najaar zal het Kansmakersteam een nieuw bod aanbieden namens de PRT, genaamd Bod 3.0, met daarin een verzoek voor verdere ondersteuning van het Kansmakersteam en voor een aantal concrete projecten betreffende de huisvesting van vergunninghouders, die vanaf 2023 gerealiseerd kunnen worden.

Vooruitblik naar tweede helft 2022 en 2023 (2022-2 en 2023-1)

Per 12 oktober 2022 zijn er 808 vergunninghouders in de provincie Utrecht gehuisvest. De Utrechtse gemeenten hebben daarmee 55% van de totaalopgave (zonder de extra opgave) gerealiseerd.

Op 30 september 2022 is de taakstelling voor 2023-1 bekend gemaakt. Voor de provincie Utrecht is de taakstelling 1651 vergunninghouders. De exacte achterstand die hier nog bovenop zal komen is pas bekend per 1 januari 2023. Zoals ook in de eerste helft van 2021 het geval was, zal deze forse opgave voor gemeenten om voldoende vergunninghouders te huisvesten ook aan de Provinciale Regietafel besproken blijven worden. Deze opgave hangt immers nauw samen met de acute grote asielopvang-opgaven waar gemeenten momenteel voor staan.

Extra opgave huisvesting tot 20.000 vergunninghouders

Op 7 september 2022 heeft het Rijk een oproep aan alle gemeenten gedaan om in 2022 landelijk te streven naar het huisvesten van 20.000 vergunninghouders. Dit zijn er 6.500 meer dan de landelijke taakstelling van 13.500 voor 2022-2. Op die manier wordt alvast vooruitgelopen op de sterk verhoogde taakstelling van 2023-1. Dit streven is onderdeel van de bestuurlijke afspraken die op 26 augustus jl. tussen het Rijk, de provincies, de gemeenten en de woningcorporaties zijn gemaakt. In de tabel hieronder staat uitgewerkt wat dit voor de provincie Utrecht betekent.

Taakstelling 2022-2	Achterstand per 1 juli 2022	Additionele opgave bestuurlijke afspraken	Realisatie tot 1 oktober 2022	Te huisvesten tussen 1 oktober en 31 december 2022
1054	422	502	728	1250

Het is van belang te benoemen dat deze extra opgave geen tussentijdse verhoging is van de taakstelling, maar een verzoek van het Rijk om de druk op de asielopvang te verlichten door de huisvesting 'naar voren te halen' en zo ruimte te creëren in de asielzoekerscentra. Er is geen grondslag waarop de provincie toezicht kan houden op dit bestuurlijke verzoek, maar gemeenten worden wel op de extra opgave gewezen in de toezichtbrieven en tijdens de contactmomenten.